

بسمه تعالی

مدیریت رفتار سازمانی

تألیف

دکتر اصغر مشبکی

دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

مهندس محمد حسین روحانی

عضو هیأت علمی مؤسسه آموزش عالی ارشاد

سرشناسه	مشبکی، اصغر
عنوان و نام پدیدآور	مدیریت رفتار سازمانی / مولفین اصغر مشبکی، محمدحسین روحانی
مشخصات نشر	تهران: اقبال، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری	۳۶۸، ۱۶ ص: مصور.
شابک	۶۰۰۰۰ ریال: 4-270-406-964-978
موضوع	رفتار سازمانی -- مدیریت.
شناسه افزوده	روحانی، محمدحسین
رده بندی کنگره	۱۳۸۶ م ۳۷/۵ HD ۵۸/۷
رده بندی دیویی	۳۰۲/۳۵
شماره کتابشناسی ملی	۱۱۸۵۰۹۸

چاپ و انتشارات اقبال

تهران - خیابان دکتر علی شریعتی (کد پستی ۱۶۱۳۹) تلفن: ۷۷۶۰۳۵۷۴
تهران - خیابان جمهوری اسلامی (کد پستی ۱۱۶۶۷) تلفن: ۳۳۱۱۸۷۰۱

نام کتاب: مدیریت رفتار سازمانی
مؤلفین: دکتر اصغر مشبکی - مهندس محمد حسین روحانی
طراحی روی جلد: الهام داوودوند
حروفچینی و صفحه آرایی: همراهان واژه
صفحات و قطع: ۳۸۴ صفحه - ۲۴×۱۷
تیراژ: ۲۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۸۷
چاپ: اقبال
بها: ۶۰۰۰۰ ریال

ISBN: 978-964-406-270-4

شابک: ۴-۲۷۰-۴۰۶-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱

بخش یکم: مفاهیم کلی، تعاریف، بررسی نظریات و تحولات فکری رفتار سازمانی

فصل اول: مفاهیم کلی، تعاریف و عوامل مؤثر در رفتار فردی ۷

فصل دوم: بررسی نظریات مدیریت و سازمان و تاریخچه تحولات فکری رفتار سازمانی ۲۳

بخش دوم: انسان و ویژگی‌های او

فصل سوم: تعاریف، طبیعت و ویژگی‌های انسان ۵۵

فصل چهارم: ادراک انسان و نقش آن در رفتار سازمانی ۷۵

فصل پنجم: انگیزش و رفتار انسان ۱۰۷

بخش سوم: تعامل انسان با محیط

فصل ششم: انسان و گروه - پویایی گروهی ۱۵۹

فصل هفتم: ارتباطات انسانی ۱۸۷

فصل هشتم: تعارض ۲۱۳

فصل نهم: انسان و طرح سازمانی ۲۳۳

بخش چهارم: رهبری، فرهنگ سازمانی، مدیریت تغییر و بهبود سازمانی

فصل دهم: رهبری در سازمان ۲۴۵

فصل یازدهم: فرهنگ سازمانی ۳۰۵

فصل دوازدهم: مدیریت تغییر و بهبود سازمانی ۳۳۹

فهرست تفصیلی مندرجات

پیشگفتار.....

بخش یکم - مفاهیم کلی، تعاریف، بررسی نظریات و تحولات فکری رفتار سازمانی

فصل اول

مفاهیم کلی مدیریت رفتار سازمانی / تعریف و ماهیت رفتار سازمانی / نکات اساسی مرتبط با رفتار سازمانی / علوم اجتماعی مرتبط با رفتار سازمانی / تجزیه و تحلیل رفتار سازمانی در سطوح مختلف / عوامل مؤثر در رفتار فردی / ماهیت رفتار انسانی چیست / رفتارشناسی در اسلام

فصل دوم

مقدمه نظریات فکری مدیریت / اشاره به مکتب مدیریت علمی / نظریه‌های رسمی سازمان / مکتب روابط انسانی و شاخه‌های آن / خلاصه بررسی نظریات فکری / فهرست منابع مورد استفاده در بخش یکم

بخش دوم - انسان و ویژگی‌های او

فصل سوم

مقدمه / تعاریف انسان / دیدگاه‌های روان‌شناسی و مکاتب فکری مختلف در مورد انسان / نظریه ادوارد اسپرانگر / نظریه فروید و تجزیه و تحلیل روانی / مکتب رفتارگرایی / مکتب انسان‌گرایی / مکتب پدیدة‌شناسی / اگزیزستانسیالیزم / انسان از نظر اسلام / نگرش مکتب نظام‌گرا به انسان

فصل چهارم

ادراک / تفاوت بین احساس و ادراک / فرایند ادراک / گزینش ادراکی و عوامل فیزیکی و روانی آن / ادراک اجتماعی و عوامل آن / خطاهای ادراکی / مفروضات و ادراک / نتیجه‌گیری نقش ادراک در رفتار سازمانی

فصل پنجم

مقدمه انگیزش / اهمیت انگیزش / تعاریف انگیزش / نظریه‌های نخستین انگیزش / طبقه‌بندی نظریات و

شرح نظریه‌های جدید انگیزش / نظریه انسان تک‌انگیزه‌ای / نظریه تعدد عوامل انگیزش / نظریه هنری موری / نظریه اریک فروم / نظریه سلسله مراتب نیازها / نظریه مراحل مختلف زندگی / نظریه ERG / نظریه دو عاملی انگیزش / نظریه X و نظریه Y / نظریه ارضای نیاز / نظریه بلوغ یا بالندگی / نظریه هدف‌گذاری / نظریه Z / نظریه انگیزه کسب موفقیت / انگیزه اجتناب از شکست / نظریه برابری / نظریه احتمال و انتظار / روش‌های افزایش انگیزش / خلاصه مبحث انگیزش / فهرست منابع مورد استفاده در بخش دوم

فصل ششم

مقدمه انسان و گروه / تعریف گروه / نظریه‌های تشکیل گروه / گروه‌های رسمی و گروه‌های غیررسمی / ویژگی‌های گروه مؤثر / پویایی گروهی / اندازه گروه / مفاهیم تحقیق در مورد پویایی گروهی / نظریه شاختر / عوامل مؤثر بر بهره‌وری گروه / جاذبه‌های گروه / تأمل گروهی / انواع وابستگی‌های گروهی

فصل هفتم

مقدمه ارتباطات انسانی / تعریف ارتباطات / اهمیت ارتباطات / انواع ارتباطات / فرایند ارتباطات / مهارت‌های ارتباطی / موانع ارتباطات / شبکه‌های رسمی و غیررسمی ارتباطات / مفهوم گسترده ارتباطات در سازمان

فصل هشتم

مقدمه تعارض / تعریف تعارض / جایگاه تعارض در مدیریت و نظریات آن / انواع تعارض / علل بروز تعارض در سازمان / مراحل تعارض / مدیریت تعارض / روش‌های مهم مدیریت تعارض

فصل نهم

مقدمه انسان و طرح سازمانی / تأثیر بافت و ترکیب سازمانی در رفتار کارکنان / تأثیر حیطه نظارت و سطوح سازمانی بر رفتار کارکنان / تأثیر شیوه عملیاتی بر رفتار کارکنان / نقش محیط و طرح سازمانی بر رفتار / فهرست منابع مورد استفاده در بخش سوم

فصل دهم

مقدمه رهبری در سازمان / مفاهیمی از رهبری / تعاریف رهبری / روابط رهبر / نقش‌ها و وظایف رهبری / نظریه‌های رهبری / نظریه خصوصیات فردی در رهبری / نظریه‌های رفتار رهبری: تحقیقات دانشگاه اوهاйо، تحقیقات دانشگاه میشیگان، تحقیقات پویایی‌شناسی، شبکه مدیریت، سبک‌های مدیریت / نظریه‌های موقعیتی و اقتضایی: زنجیره رفتار رهبری، مدل فیدلر، مدل مسیر هدف، مدل تجویزی رهبری، نظریه چرخه زندگی / نظریه‌های جدید رهبری / اثربخشی مدیریت در مقابل اثربخشی رهبری / تحلیل میدان نیرو / یگانگی هدف‌ها و اثربخشی / تفاوت میان مدیریت و رهبری / قدرت و منابع آن /

ارتباط بین قدرت و سبک‌های رهبری / ماهیت و مبانی مدیریت و رهبری از نظر اسلام

فصل یازدهم

مقدمه فرهنگ سازمانی / تعاریف و مفاهیم فرهنگ سازمانی / انواع فرهنگ سازمانی / ریشه‌های فرهنگ سازمانی / ویژگی‌های فرهنگ سازمانی / فرهنگ سازمانی و وظایف مدیریت / فرهنگ سازمانی و رفتارهای فردی / فرهنگ سازمانی و رضایت شغلی / فرهنگ سازمانی و عملکرد / فرهنگ سازمانی و استراتژی سازمان / مدیریت فرهنگ سازمانی

فصل دوازدهم

مقدمه تغییر و تحول سازمانی / مدیریت تغییر / مراحل تغییر / اثرات تغییر / مقاومت در برابر تغییر و عوامل آن / تجزیه و تحلیل نیروهایی که بر تغییر اثر می‌گذارند / غلبه بر مقاومت در مقابل تغییر / فرایند تغییر / سطوح تغییر / انواع تغییر / طرح‌ریزی برای تغییر / فهرست منابع مورد استفاده در بخش چهارم

فهرست نمودارها و نگاره‌ها

الف - نمودارها

- نمودار ۱-۱ سطوح تغییر در رفتار انسان و دشواری آن.....
- نمودار ۱-۲ دیدگاه رفتار سازمانی.....
- نمودار ۱-۳ ارتباط بین نیازهای کارکنان و اهداف سازمان.....
- نمودار ۱-۴ سیستم رفتار سازمانی.....
- نمودار ۱-۵ سطوح تجزیه و تحلیل رفتار در سازمان.....
- نمودار ۱-۶ چگونگی شکل‌گیری شخصیت آدمی.....
- نمودار ۱-۷ ترکیب عوامل مختلف شکل‌دهنده به رفتار سازمانی در سطح فرد، گروه و سازمان.....
- نمودار ۲-۱ مکانیزم‌های مدیریت علمی.....
- نمودار ۳-۱ شخصیت انسان از دیدگاه اسپرانگر.....
- نمودار ۳-۲ شخصیت انسان از دیدگاه فروید.....
- نمودار ۳-۳ فرایند اجتماعی شدن از دید مکتب رفتارگرایی.....
- نمودار ۴-۱ فرایند ادراکی.....
- نمودار ۴-۲ شکل و زمینه.....
- نمودار ۴-۳ تکمیل.....
- نمودار ۴-۴ مجاورت.....
- نمودار ۴-۵ مشابهت.....
- نمودار ۴-۶ عوامل مؤثر بر ادراک اجتماعی.....
- نمودار ۵-۱ فرایند انگیزش.....
- نمودار ۵-۲ شدت گرفتن نیازهای فیزیولوژیک در هرم مازلو.....

- نمودار ۵-۳ شدت گرفتن نیازهای اجتماعی در هرم مازلو.....
- نمودار ۵-۴ ترکیب نیازها در شدت گرفتن نیازهای پایین مرتبه.....
- نمودار ۵-۵ ترکیب نیازها در شدت گرفتن نیازهای اجتماعی.....
- نمودار ۵-۶ ترکیب نیازها در شدت گرفتن نیازهای فرا مرتبه.....
- نمودار ۵-۷ انگیزه پرهیز از شکست.....
- نمودار ۵-۸ مدل نظریه برابری.....
- نمودار ۵-۹ تجزیه و تحلیل مسیر هدف.....
- نمودار ۵-۱۰ رابطه اهداف مشکل و عملکرد افراد.....
- نمودار ۵-۱۱ فرایند MBO.....
- نمودار ۵-۱۲ تفاوت‌های غنی‌سازی و توسعه شغلی.....
- نمودار ۵-۱۳ مدل JCM.....
- نمودار ۶-۱ رفتار سازمانی از دیدگاه فرد و سازمان (نظریه گویا و گتزتر).....
- نمودار ۶-۲ شاخص‌های جامعه‌شناسی تشکیل گروه.....
- نمودار ۶-۳ نظریه توازن.....
- نمودار ۶-۴ منحنی چنگالی شکل شاختر.....
- نمودار ۶-۵ عوامل مؤثر بر بهره‌وری گروه.....
- نمودار ۶-۶ عوامل اتحاد گروه.....
- نمودار ۶-۷ عوامل وابستگی‌های گروهی.....
- نمودار ۷-۱ توزیع اوقات مدیران عالی به نقل از مینتزبرگ.....
- نمودار ۷-۲ فرایند ارتباطات.....
- نمودار ۷-۳ حوزه تجربی.....
- نمودار ۷-۴ عبور پیام از فیلترها.....
- نمودار ۷-۵ نواحی چهارگانه شخصیت مدیر.....
- نمودار ۷-۶ شبکه‌های رسمی ارتباطات.....
- نمودار ۷-۷ شبکه‌های غیررسمی ارتباطات.....
- نمودار ۷-۸ شکل دیگر شبکه غیررسمی ارتباطات.....
- نمودار ۷-۹ هدف و وظیفه ارتباطات.....
- نمودار ۸-۱ انواع تعارض در سازمان.....

- نمودار ۸-۲ مراحل تعارض و مدل شش‌گانه Deutsch.
- نمودار ۸-۳ روش‌های مختلف مدیریت تعارض.
- نمودار ۱۰-۱ مدل زنجیره‌ای رفتار رهبری.
- نمودار ۱۰-۲ یافته‌های مدل فیدلر.
- نمودار ۱۰-۳ روش مسیر هدف در اثربخشی رهبری.
- نمودار ۱۰-۴ انتخاب شیوه تصمیم‌گیری در مدل و روم-تیون.
- نمودار ۱۰-۵ رهبری موفقیت‌آمیز در برابر رهبری اثربخش حالت ۱.
- نمودار ۱۰-۶ رهبری موفقیت‌آمیز در برابر رهبری اثربخش حالت ۲.
- نمودار ۱۰-۷ میدان نیرو در تغییر.
- نمودار ۱۰-۸ ارتباط اثربخشی و یگانگی هدف‌ها-حالت ۱.
- نمودار ۱۰-۹ ارتباط اثربخشی و یگانگی هدف‌ها-حالت ۲.
- نمودار ۱۰-۱۰ ارتباط اثربخشی و یگانگی هدف‌ها-حالت ۳.
- نمودار ۱۰-۱۱ ارتباط اثربخشی و یگانگی هدف‌ها-حالت ۴.
- نمودار ۱۰-۱۲ دو شاخه رفتاری و غیر رفتاری مدیریت در رهبری.
- نمودار ۱۰-۱۳ نحوه و حیطه قدرت در نظام رهبری.
- نمودار ۱۰-۱۴ رابطه بین قدرت و سبک‌های رهبری.
- نمودار ۱۰-۱۵ مسیر حرکت مدیر اسلامی.
- نمودار ۱۱-۱ تقسیم‌بندی فرهنگ سازمانی.
- نمودار ۱۱-۲ تأثیر فرهنگ بر تغییر در سازمان.
- نمودار ۱۲-۱ دلایل مقاومت احساسی در برابر تغییر.
- نمودار ۱۲-۲ سطوح مختلف تغییر و دشواری آن.
- نمودار ۱۲-۳ دوره تغییر مشارکت جویانه از پایین به بالا.
- نمودار ۱۲-۴ دوره تغییر اجباری از بالا به پایین.

ب - نگاره‌ها

- نگاره ۵-۱ نگرش‌های سه‌گانه به انگیزش انسان.
- نگاره ۵-۲ عوامل دوگانه مدل هرزبرگ.
- نگاره ۵-۳ مقایسه دو نظام بوروکراتیک و دموکراتیک.
- نگاره ۵-۴ راه‌های کاهش نابرابری.

- نگاره ۶-۱ نتایج یافته‌های شاختر در مورد اثرات گروه بر سازمان.....
- نگاره ۶-۲ عوامل کاهنده و افزایش‌دهنده همبستگی.....
- نگاره ۸-۱ تفاوت نگرش‌های قدیم و جدید در مورد تعارض.....
- نگاره ۱۰-۱ نتایج تحقیقات دانشگاه اهایو در مورد رهبری.....
- نگاره ۱۰-۲ ترکیب‌های نظریه چرخه زندگی.....
- نگاره ۱۱-۱ ویژگی‌های فرهنگ سازمانی.....
- نگاره ۱۱-۲ تأثیر فرهنگ سازمانی بر وظایف مدیریت.....

پیشگفتار

جهان امروز با قرار گرفتن در پیچیده‌ترین مراحل تولید و استفاده از تکنولوژی و گوناگونی ابزار، هم از نظر تنوع و توسعه توزیع و مصرف و هم از بعد استفاده از قدرت علمی و فنی در بهره‌برداری بی‌دریغ از منابع خدادادی، به دوران روابط بی‌نهایت بغرنج رسیده است. دانش مدیریت، ضمن ارتباط با این پدیده پیچیده، راهی را جز شناسایی عناصر و طبیعت این روابط بغرنج ندارد. به بیان دیگر، رسالت دانش مدیریت از یکسو نظم دادن به کار نیروی تولید در سازمان‌هایی است که با هدف بهبود و ارتقاء کیفیت معیشت انسان در جوامع ایجاد گردیده‌اند، که در این مقوله قواعد آن‌را جهان‌بینی اقتصادی تشکیل داده است؛ از سوی دیگر منافع حاصل از اهداف متعالی توسعه اجتماعی، ارتقاء فرهنگ، شرایط فکری، آموزش و رشد و توسعه عامل انسانی از جمله هدف‌هایی هستند که رسیدن به آن‌ها از رسالت‌های کلان دانش مدیریت بشمار می‌آید.

جامعه‌شناسان عقیده دارند که زندگی اجتماعی محصول روابطی است که افراد انسانی را به هم پیوند داده است. علمای علم اداره، این روابط را در قالب سازمان به‌عنوان پیچیده‌ترین و پیشرفته‌ترین و آخرین حد سیستم باز که ساخته و پرداخته دست بشر است، تعبیر می‌نمایند. به زعم آنان، سازمان‌های امروزی سیستم‌های مرکب از انسان-ماشین^۱ است که اجتماعی مرتب و منظم از سیستم‌های کوچک‌تر یعنی انسان‌ها و ماشین‌های مختلف مکانیکی و الکترونیکی را بصورت اجزاء در حال کار، در خود جای داده‌اند. آنان معتقدند که جهان امروز بیش از هر زمان دیگری به یک جهان سازمانی مبدل گردیده است که روبه‌رو شدن با روابط و نیازمندی‌های این

سازمان‌ها و اداره آن‌ها خود نیازمند وسعت اطلاعات، ژرف‌بینی، اندیشه قوی و آگاهی از کیفیت روابط و ضوابط حاکم بر آن‌ها است.

در زمینه دانش مدیریت، برخی از صاحب‌نظران نیز گفته‌اند که عشق و عقل دو بازوی توانمند این دانش‌اند. از عشق نعمت‌انگیزه و از عقل گوهر نظم پدید می‌آید.

انسان، این موجود خداگونه، با داشتن عشق غیر قابل محاسبه، در مرکز ثقل اندیشه و دانش مدیریت قرار دارد. او عاشق رشد و تعالی است؛ عاشق یافتن پدیده‌های نو و در یک کلام، همواره سؤال می‌کند و کنج‌کاو است. آنان می‌گویند: عقل نگهدارنده نظام این موجود خداگونه و حافظ نظم او و عشق ضامن توسعه سیستم‌های اوست. در ابعاد اجتماعی، شاید بتوان سیستم‌های انسان را همان سیستم‌های انسان-ماشین که در بالا به آن اشاره گردید عنوان نمود. در این مقیاس رسالت مدیریت، ترکیب این دو عنصر عشق و عقل، در اداره این سیستم‌ها خواهد بود. به بیان دیگر، دانش مدیریت باید شوق را با عمل و عشق را با عقل بیامیزد و زمینه را برای دریافت مفاهیم جدیدی از توسعه اجتماعی فراهم سازد. در این مقوله شاید بتوان گفت که مدیریت نوآوری، ضامن رشد و استقلال هر کشوری خواهد بود. از سوی دیگر، نوآوری بدون افزایش بار اطلاعاتی و دانایی که تبلور آن در نیروی انسانی هر جامعه‌ای محقق می‌گردد، دست‌نیافتنی است.

با این مفروضات، هدف از تألیف این کتاب آشنایی خوانندگان با جنبه‌های پیچیده رفتاری انسان در سازمان‌هایی است که رسالت آنان تأمین معیشت اقتصادی و یا توسعه و تعالی اجتماعی انسان‌ها است. این نکته نیز بر همگان روشن است که مدیران میهن اسلامی ما بار سنگین اداره سازمان‌های بخش‌های خصوصی و عمومی کشور را به دوش می‌کشند که نیروی انسانی به‌عنوان ارزشمندترین و حیاتی‌ترین عنصر در قلب این سازمان‌ها بشمار می‌آید. آشنایی بیشتر مدیران با جنبه‌های رفتاری انسان نقش تعیین‌کننده‌ای را در اداره مطلوب و بهینه سازمان‌ها بصورت عام و در توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور، بصورت خاص خواهد داشت.

دانش رفتار سازمانی یکی از دانش‌های میان‌رشته‌ای در حوزه مدیریت است که مطالعه رفتار فرد، گروه و سازمان را بر عهده دارد. این دانش با استفاده از یافته‌های روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی اجتماعی، مردم‌شناسی، سیاست، اقتصاد، روان‌شناسی بالینی و تاریخ به مطالعه انسان به‌عنوان فرد، تفاوت‌های فردی او، استعدادها، ادراک، عوامل انگیزش و

شخصیت افراد، چگونگی تشویق و تنبیه او و نیز نقش‌هایی که انسان در سیستم‌های اجتماعی ایفا می‌نماید؛ مطالعه رفتار گروه، پویایی گروهی، فرهنگ سازمانی و ساختارهای رسمی و تکنولوژی سازمانی، ارتباطات در سازمان، قدرت، تضاد و رفتار میان گروهی، شیوه‌های نفوذ در افراد و سبک‌های رهبری و عواملی که برای پدید آوردن تغییر و تحول در سازمان‌ها ضرورت دارد و می‌تواند مدیران سازمان‌ها را از حالت ایستاده تحرک و پویایی و نوآفرینی و تغییر در سازمان‌ها سوق دهد، می‌پردازد. همچنین مدیریت تضاد، توزیع قدرت و چگونگی سوءاستفاده از قدرت برای منافع فردی نیز موضوعاتی هستند که از منظر علم سیاست و رفتار افراد در محیط‌های سیاسی، به دانش رفتار سازمانی مربوط می‌گردند.

کتاب حاضر حاصل سالها تدریس، تحقیق، گردآوری مطالب به‌صورت جزوه‌های درسی دانشگاهی و نیز چاپ کتاب است که با تجدیدنظر کلی و اساسی، فصل‌بندی‌ها و مطالب جدید و همچنین توجه مخصوص به کیفیت چاپ و طراحی‌ها، در چهار بخش و دوازده فصل تنظیم گردیده است.

بخش اول کتاب مشتمل است بر مفاهیم کلی، تعاریف و بررسی نظریات و تحولات فکری رفتار سازمانی که در دو فصل تنظیم گردیده است. در بخش دوم سه فصل شامل تعاریف و طبیعت انسان، ادراک، انگیزش انسان و نقش این عوامل در رفتار سازمانی مورد مطالعه قرار گرفته است. بخش سوم کتاب با عنوان تعامل انسان و محیط، چهار فصل انسان و گروه، ارتباطات انسانی، تعارض و انسان و طرح سازمانی را در بر می‌گیرد. در بخش چهارم و پایانی کتاب فصول رهبری، فرهنگ سازمانی و مدیریت تغییر و تحول سازمانی مورد بحث و مطالعه قرار گرفته است. در تدوین این کتاب سر فصل‌های مصوب گروه برنامه‌ریزی علوم انسانی ستاد عالی انقلاب فرهنگی در زمینه درس «مدیریت رفتار سازمانی» دقیقاً مورد ملاحظه قرار گرفته است؛ در عین حال نحوه تدوین و طراحی مطالب به گونه‌ای صورت گرفته که دانشجویان غیرمرتبط با رشته مدیریت و نیز مدیران بخش‌های خصوصی و عمومی که بدون استثناء با مقوله رفتار انسان در سازمان‌ها سروکار دارند بتوانند به آسانی مفاهیم عمیق مدیریت این رشته را فراگیرند. از همه مهم‌تر، در پایان هر فصل تحلیلی تطبیقی در مورد دیدگاه اسلام با مقوله مطرح در آن فصل آمده است که امید است مورد استفاده دانش پژوهان و مدیرانی که به مقوله ارزش در رفتارسازی انسان توجه دارند قرار گیرد.

کتاب حاضر را می‌توان در کلیه سطوح دانشگاهی اعم از دوره‌های کاردانی به کارشناسی، کارشناسی به کارشناسی ارشد، دکترای تخصصی و نیز دکترای گرایش‌های جنبی مدیریت، مستقلاً و یا همراه با متون دیگر مورد استفاده قرار داد.

در تدوین این کتاب قبل از هر چیز مرهون و مدیون محققان و دانشمندانی که در این زمینه متحمل زحماتی گردیده‌اند و از نوشته‌ها و تحقیقات ارزشمند آنان بهره فراوان برده‌ایم می‌باشیم. همچنین سپاسگزار عزیزانی هستیم که امکان استفاده از کتابخانه‌های تخصصی مراکز آموزش عالی را برای مؤلفین فراهم نموده‌اند. در این زمینه لازم به ذکر است که در استفاده از منابع، رعایت کامل امانت و تقوای علمی گردیده و مطالب با ذکر مآخذ نقل گردیده‌اند.

ذکر اسامی تمام عزیزانی که در تهیه و چاپ این اثر مؤلفین را یاری نموده‌اند مستلزم تهیه فهرستی طولانی است که بمنظور احتراز از اطاله کلام از تمامی آنان بخصوص سرکار خانم زهرا صادق‌دوست سپاسگزاری می‌نمائیم. تحمل و شکیبایی بی‌نظیر همسران و فرزندان و عدم خورده‌گیری همه آنانی که در محیط خانواده و اجتماع بدلیل مشغله تحقیق و تدوین مطالب از آنان دور بوده‌ایم، عامل اساسی در تهیه این اثر بوده است که بدینوسیله سپاس خود را به آنان تقدیم می‌داریم.

اخذ نظرات گروه زیادی از همکاران ارجمند دانشگاهی و دانشجویان عزیز و نیز مدیران محترم سازمان‌های مختلف خصوصی و دولتی راهنمای ارزشمند مؤلفین در نگارش این کتاب بوده است، مع هذا مؤلفین ضمن قبول کلیه مسئولیت‌ها، پذیرای نظرات ارشادی کلیه اساتید، صاحب‌نظران و دانشجویان ارجمند برای ملاحظه در چاپ‌های بعدی می‌باشند.

اصغر مشبکی - محمدحسین روحانی

تهران - زمستان ۱۳۸۶

بخش یکم

مفاهیم کلی، تعاریف، بررسی نظریات و تحولات فکری رفتار سازمانی

در این بخش فصول زیر آمده است:

فصل اول - مفاهیم کلی، تعاریف و عوامل مؤثر در رفتار فردی

فصل دوم - بررسی نظریات مدیریت و سازمان و تاریخچه تحولات فکری
رفتار سازمانی